

Кардинал Любомир Гузар*

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І УКРАЇНА

У класичній християнській філософії Бог розглядається як правда, добро і краса. Ми почали сьогоднішню конференцію красою – благозвучним гарним співом. Краса налаштовує наші душі на сприйняття добра та пробуджує в нас прагнення знати правду. Я переконаний, що пізнавши правду, ми вийдемо звідси з бажанням творити добро.

Глобалізація сьогодні стала реальністю. Вона має ряд причин щодо сучасної актуалізації. Перш за все, це економічні процеси, які сьогодні охоплюють всю земну кулю. Друга причина, яка прискорює процес глобалізації, це – стрімкий розвиток інформаційних технологій. Ми за кілька хвилин дізнаємось, що діється в різних частинах світу. Вчора зі мною трапився такий випадок: я зателефонував до свого брата в Канаду, а він мені каже: «Я вже знаю, що ти проповідував сьогодні в церкві». Завдяки інформаційним системам світ став дуже малим. Нарешті, третя причина, яка у свій час дала могутній поштовх глобалізації, це – війни. Перша світова війна минулого століття мала переважно ще європейський характер, а от уже друга, шістдесяті річницю закінчення якої ми святкували кілька днів тому, – це уже була Світова війна у повному значенні цього слова. Вона охопила майже всі континенти. У той же час вона змусила звернути увагу на одну дуже важливу річ, а саме на те, що всі разом ми створюємо один світ. Немає двох, трьох, п'яти світів, а є один світ. Усвідомлення цього, як не парадоксально, сталось через воєнні дії, які охопили весь світ.

Глобалізація підвела нас до усвідомлення того, що ми є одне ціле. Коли дивимось по телевізору на те, що відбувається у різних частинах світу, розуміємо, що там живуть такі ж люди, як і ми, що мають ті ж потреби і проблеми. Тоді ми особливо гостро усвідомлюємо, що справді є один світ.

Немає найменшого сумніву, що усвідомлення того, що ми є одним глобалізованим світом, несе в собі також і небезпеку. Дехто може використовувати цей факт для різних, не завжди праведних і

* Патріарх Української греко-католицької церкви

шляхетних цілей. Наприклад, ми не застраховані від економічних провокацій, від втрати моральних цінностей. Одним словом, є справжня небезпека, яка криється в глобалізації.

Але, я би хотів вказати ключ розв'язання проблем сьогодення, тому, що хочемо ми того чи ні, ми мусимо дати відповідь на питання: що нам робити із глобалізацією і як на неї реагувати.

Правда, що знаходиться у Святому письмі та у Святому Переданні, яка сформульована християнською філософією і не лише тільки християнською, полягає у тому, що людина має два виміри. З одного боку, людина є особистістю, є неповторною одиницею, є собою. Але в той же час людина створена, і це також підтверджується філософією, як суспільне створіння. Отже, тут, на мій погляд, можна знайти розв'язку, яка нам дасть наснаги і внутрішнього спокою. Ми не будемо мучитися, тривожитися, боятися глобалізації, а спокійно позбуватися того, що є небезпечним, усувати його, і навпаки, підсилювати те, що є корисним і добрим.

Слід пам'ятати, що людина, з одного боку, – неповторна особистість, а з іншого – суспільне єство. Україна пережила трагічний період своєї історії, коли певна філософська система наголошувала саме на суспільному характері людини, необхідності її підкорення авторитарній системі. У той же час історія знає філософські системи іншої крайності, де особистість, неповторність людини абсолютизуються до такою міри, що вона стає загрозою навіть для свого сусіда. Це філософія капіталістичної системи, яка будується на усвідомленні того, що «мені все можна, а світ хай гине».

Отже ми є свідками, а можливо і жертвами, двох полярних філософських систем, які можуть довести світ до цілковитої руїни, і не лише тільки духовної. Зусилля людства, принаймні, його свідомої частини, повинні бути зосереджені на тому, аби зберегти рівновагу між двома проявами людини, тобто, між бути собою і бути разом з іншими.

Якщо ми, перебуваючи у пошуку, зможемо віднайти цю рівновагу, то ми позбавимося страху. Ми тоді будемо свідомі того, що живемо згідно з тим планом, який Господь – Бог вклав у свій світ, який Він сотворив. Нема найменшої причини чогось боятись, крім одного – неспроможності досягнути рівновагу. У той же час треба усвідомлювати, що практично ніхто ще цієї мети не досягнув. Це надзвичайно складно, але ми повинні до цього прагнути.

Отже, кожен із нас, мусить подивитись на себе, і зрозуміти себе як неповторне створіння Боже, а отже, плекати всі таланти і вар-

тості, які створюють нашу людську природу. Одночасно, усвідомивши свою власну гідність, маємо відвагу глянути навколо себе і зрозуміти, що навкруги є Богом створені такі ж самі люди, з якими ми мусимо співжити. Вони потрібні нам, щоб ми могли зрозуміти свою власну особистість і гідність. Якщо ми рухаємося шляхом пошуку рівноваги через розуміння власної природи, то це саме той шлях, який нас веде неустрашимо вперед.